

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 140/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. M. C., V., a J. C., Z., zastúpených advokátom JUDr. J. V., V., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 14 C 2/2011-155 z 10. mája 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 14 Co 320/2012-187 z 27. novembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. M. C. a J. C. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. januára 2013 doručená sťažnosť Ing. M. C., V., a J. C., Z. (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 C 2/2011-155 z 10. mája 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 Co 320/2012-187 z 27. novembra 2012.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu č. k. 14 Co 320/2012-187 z 27. novembra 2012, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 14 C 2/2011-155 z 10. mája 2012, ktorým okresný súd odmietol žalobu sťažovateľov vo veci náhrady za neužívanie spoločnej veci.

Zo sťažnosti vyplýva, že predmetom sporu medzi sťažovateľmi (v danom prípade navrhovateľmi) a odporcom (v danom prípade synovcom sťažovateľov) bola žaloba sťažovateľov, ktorou sa domáhali zaplata sumy každému po 2 905 € z titulu náhrady za neužívanie spoločnej veci a náhrady trov konania. Okresný súd rozsudkom č. k. 14 C 2/2011-155 z 10. mája 2012 žalobu zamietol a o trovách konania mal rozhodnúť do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Proti predmetnému rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 14 Co 320/2012 z 27. novembra 2012 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

K samotnému porušeniu označených práv sťažovatelia v sťažnosti uvádzajú:

„... namietame skutočnosti týkajúce sa uplatňovania našich nárokov a tvrdíme, že rozhodnutia súdov sú arbitrárne a nezákonné, pretože ak sa podielový spoluvlastník domáha náhrady vo forme peňažného plnenia voči druhému spoluvlastníkovi za to, že neužíva spoločnú vec v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, ide o právny vzťah z podielového spoluvlastníctva osobitne upravený v občianskom zákonníku...

Na jednej strane krajský súd konštatoval, že Okresný súd vo Zvolene nesprávne rozhodol, keď považoval našu žalobu za nedôvodnú ale záver vo veci samej je považovaný za správny, hoci okresný súd nevykonal ohliadku na mieste samom za účelom zistenia rozsahu užívania nehnuteľnosti odporcom a ani nevykonal potrebné znalecké dokazovanie... a nezaoberal sa ani výškou takejto odplaty...

Tieto skutočnosti svedčia o svojvôli pri aplikácii právnych noriem zjavne neodôvodnenosti a arbitrárnosti, čo znamená neakceptovateľnosť napádaného súdneho rozhodnutia z hľadiska základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu a Dohovorom garantovaného práva na spravodlivý proces. ...

Máme za to, že sťažovatelia dostatočne preukázali porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd ako aj práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Na základe uvedeného sťažovatelia ústavnému súdu navrhli, aby takto rozhodol:

„Základné právo Ing. M. C... a J. C... vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici 14 Co 320/2012 zo dňa 27. 11. 2012 a rozsudkom Okresného súdu vo Zvolene 14 C 2/2011 zo dňa 10. 5. 2012 bolo porušené.

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici 14 Co 320/2012 zo dňa 27. 11. 2012 za zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie.

Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný zaplatiť sťažovateľom Ing. M. C. a J. C. trovy konania vo výške 741,82 6 na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. V...“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý bol spísaný kvalifikovaným právnym zástupcom, u ktorého sa predpokladá znalosť judikatúry ústavného súdu. Preto v danom prípade ústavný súd posudzoval sťažnosť sťažovateľov v rozsahu uvádzanom v petite ich sťažnosti (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 104/08, IV. ÚS 135/08).

1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu č. k. 14 C 2/2011-155 z 10. mája 2012

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06).

V danom prípade boli sťažovatelia oprávnení podať odvolanie proti rozsudku okresného súdu. Sťažovatelia mali teda k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, a tento aj využili (odvolanie z 29. mája 2012), čo vzhľadom na princíp subsidiarity vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľov v tejto časti pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 14 Co 320/2012-187 z 27. novembra 2012

Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach pravidelne vyslovuje názor, že nie je v zásade oprávnený preskúmavať a posudzovať skutkové a právne závery všeobecných súdov, ku ktorým dospeli pri interpretácii a aplikácii zákonov a ktoré sa stali základom pre ich rozhodnutia. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 147/01, II. ÚS 231/04).

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 20/03, IV. ÚS 43/04).

Ústavný súd zároveň zdôrazňuje, že nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhoví, ak je takéto rozhodnutie súdu v súlade s objektívnym právom. Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (napr. IV. ÚS 340/04). Z tohto dôvodu nebolo možné považovať za dôvodnú tú časť sťažnosti sťažovateľov, v ktorej namietali porušenie označených práv pre „vecnú nesprávnosť“ rozsudku krajského súdu.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu okrem iného vyplýva:

„Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací svojim rozsudkom zo dňa 12. 3. 2009 č. k. 16 Co 50/2009-107 potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa.

V danej veci žalobcovia výzvou zo dňa 30. 11. 2010 vyzvali žalovaného na poskytnutie plnenia za užívanie celej nehnuteľnosti za obdobie od 1. 1. 2008 do 30. 11. 2010 pre každého v sume 2 905,- Eur a tiež ho vyzvali, aby budúcnosti platil každému z nich mesačne odplatu za užívanie celej nehnuteľnosti vo výške 83,- Eur mesačne. Na túto výzvu reagoval žalovaný dňa 13. 12. 2010, kde vyzval žalobcov na usporiadanie spoluvlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam. Poukázal na to, že neužíva celú nehnuteľnosť pre potreby svojej a svojej rodiny, ale len prízemnú časť budovy, keď vo výzve poukázal na to, že žalobcom nikdy nezamedzil prístup do predmetných nehnuteľností. Vyjadril súhlas s tým, aby žalobcovia užívali na nich pripadajúce spoluvlastnícke podiely.

V zmysle ust. § 137 ods. 1 O. z. podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.

Spoluvlastnícky podiel je mierou účasti na vzťahu k spoločnej veci, pokiaľ ide o užívanie veci. Preto tam, kde spoluvlastníkovi nie je zaistené užívanie veci v spoluvlastníctve v rozsahu určenom jeho podielu, má nárok na poskytnutie tomu

zodpovedajúcej náhrady formou finančného vyrovnania. Ak sa teda podielový spoluvlastník domáha náhrady vo forme peňažného plnenia voči druhému spoluvlastníkovi za to, že neužíval spoločnú vec v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu ide o právny vzťah z podielového spoluvlastníctva osobitne upravený v Obč. zák., konkrétne ust. § 137 ods. 1 Obč. zák. a v spojení s § 123 Obč. zák. podľa ktorého vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

Pokiaľ teda okresný súd na posudzovaný prípad použil ust. § 137 ods. 1 Obč. zák. v spojení s § 23 Obč. zák. považuje takýto postup okresného súdu krajský súd za správny.

Ako vyplýva z obsahu spisu už v konaní 15C 174/2007 vedenom pred Okresným súdom Zvolen sa žalobcovia domáhali nároku voči žalovanému len za iné žalované obdobie. Je nepochybné a vyplýva to aj z vykonaného dokazovania, že v posudzovanom období užíval žalovaný so svojou rodinou predmetné nehnuteľnosti. Bol ich oprávnený užívať v rozsahu 4/6 a to spoluvlastníckeho podielu v 1/2 ako spoluvlastník a ďalšiu 1/6 ako užívateľ na základe práva bezplatného užívania od svojho otca V. C., ako spoluvlastníka v 1/6.

Z ust. § 137 ods. 1 Obč. zák. vyplýva, že len ten spoluvlastník je povinný poskytnúť peňažnú náhradu ostatným spoluvlastníkom, ak užíva spoločnú vec nad rámec svojho spoluvlastníckeho podielu, prípadne bez existencie dohody o užívaní spoločnej veci nad rámec spoluvlastníckeho podielu. V danom prípade nebolo zistené, že by sa skutkový stav ohľadne užívania nehnuteľnosti, ktorý bol zistený v konaní pod sp. zn. 15C 174/2007, v ktorom bola žaloba žalobcov voči žalovanému zamietnutá zmenil.

V konaní totiž nebolo preukázané, že by sa žalobcovia a žalovaní dohadovali o hospodárení so spoločnou vecou (§ 139 ods. 2 O. z.). V tomto smere žalobcovia neposkytli súdu žiaden dôkaz. Samotnú výzvu zo dňa 30.11.2010 zo strany žalobcov adresovanú žalovanému nepovažoval ani krajský súd za taký dokument, ktorý by svedčil o tom, že sú vylúčení z užívania svojich spoluvlastníckych podielov, keď na to žalovaný reagoval a poukázal na to, že im nebráni v tom, aby užívali spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam, ktoré sú v podielovom spoluvlastníctve.

Ako vyplynulo aj z vykonaného dokazovania tak vzťahy medzi žalobcami a žalovaným sú narušené, najmä od doby keď sa dozvedeli, že ich matka darovala žalovanému polovicu z dotknutých nehnuteľností. Z ich výsluchu vyplýva, že nemali záujem užívať spoločné nehnuteľnosti. Ak takýto záujem užívať spoločné nehnuteľnosti preukázaný

nebol, tak potom ani nepreukázali, že im vzniklo právo v zmysle § 137 ods. 1 O. z. na poskytnutie peňažnej náhrady za to, že boli vylúčení z užívania spoločnej veci v rozsahu svojho spoluvlastníckeho podielu, keď vylúčenie z užívania zavinené žalovaným, pričom svojho práva sa ani súdnou cestou nedomáhali, hoci tak urobiť mohli.

Pokiaľ vzhľadom a uvedené okolnosti vyvodil okresný súd záver, že žaloba žalobcov nie je dôvodná, považoval krajský súd tento záver okresného súdu za nevecne správny. Ak v dôsledku toho žalobu zamietol, je jeho rozhodnutie správne a preto ho krajský súd v zmysle ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.

Tak ako bolo uvedené vo výrokovej Časti rozhodnutia o trovách konania rozhodne okresný súd po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Z uvedených dôvodov preto krajský súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.“

Pokiaľ ide o napadnutý spôsob a rozsah odôvodnenia rozsudku krajského súdu, ako aj s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovatelia uviedli vo svojej sťažnosti, ústavný súd nezistil taký výklad zákonných predpisov rozhodných pre vec samotnú, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako to sťažovatelia tvrdili vo svojej sťažnosti. V napadnutom rozhodnutí krajský súd zohľadnil všetky jeho zákonné náležitosti a tieto pri jeho tvorbe aj prakticky aplikoval. Závery, ku ktorým krajský súd dospel, preto nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne) alebo zjavne neodôvodnené, keďže majú oporu v zákone a sú jasne a dostatočne právne zdôvodnené. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom krajského súdu nestotožnili, nestačí na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti, resp. arbitrárnosti napadnutého rozsudku. Ústavný súd tiež podotýka, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je garancia, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Ústavný súd zároveň pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom (odvolacom) konaní nemusí reagovať na každú vznesenú námietku, ale iba na také, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, prípadne zostali sporné, resp. sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia preto neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, hoci z odôvodnenia rozhodnutia

musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07).

Ústavný súd vo svojej judikatúre viackrát konštatoval, že postup súdu vychádzajúci a súladný s konkrétnou procesnoprávnou úpravou nemožno hodnotiť *per se* ako nezákonný (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97) napriek tomu, že nespĺňa očakávania účastníka konania.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pretože napadnutý postup krajského súdu a jeho rozhodnutie v ničom nesignalizuje možnosť porušenia základného práva na súdnu ochranu, resp. na spravodlivé súdne konanie, dôvodnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

3. K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 14 Co 320/2012-187 z 27. novembra 2012

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplývalo z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavno-procesných princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Vzhľadom na to, že ústavný súd porušenie ústavno-procesných princípov vyjadrených v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nezistil, sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozsudku krajského súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pri jej predbežnom prorokovaní aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení napadnutého rozsudku krajského súdu, ako aj rozhodnutie o trovách tohto konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľov (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tej časti sťažnosti, ktorou sa sťažovatelia domáhali ich priznania, už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. februára 2013